

**קריטריונים להענקת פטור מבחינות והתמחות מכוח סעיף 8א לחוק הסדרת העיסוק
בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות התשנ"ה- 1995 (להלן- החוק)**

רקע

סעיף 8א לחוק מסמיך את הרשות להעניק רשיון למבקש אשר אינו עומד בתנאים של מעבר בחינות ו/או התמחות מקום בו שוכנעה כי בשל טעמים מיוחדים ניתן לראותו ככשיר לקבלת רשיון, בהתחשב בהשכלתו ובניסיונו המקצועי.

במהלך השנים התגבשה מדיניות בנוגע למקרים שהובאו בפני הרשות. מצורפים הקריטריונים לקבלת החלטה בדבר מתן פטור מבחינות והתמחות מכוח סעיף 8א לחוק, המשקפים את מדיניות הרשות.

יצוין כי הקריטריונים אינם מגבילים את שיקול דעת הרשות אשר רשאית לחרוג מהם, מטעמים שירשמו.

תשומת ליבכם להפניות המופיעות ברשות לאופן הגשת הבקשה :

<http://www.isa.gov.il/Default.aspx?Site=YOATZIM&ID=236,239,253>

להלן רשימת הקריטריונים למתן פטור מבחינות הרישוי והתמחות על פי ראשי הפרקים כדלקמן :

- א. קריטריונים כלליים ;
- ב. קריטריונים להענקת פטור מהתמחות ומבחינות היסוד בחשבונאות, סטטיסטיקה ומימון וכלכלה ;
- ג. קריטריונים להענקת פטור מהבחינות המקצועיות (מקצועית א'-לשעבר ניתוח ניירות ערך ומכשירים פיננסיים ומקצועית ב' – לשעבר ניהול תיקים) ;
- ד. קריטריון להענקת פטור מהתמחות בניהול תיקים ומבחינות הרישוי, למעט הבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית ;
- ה. קריטריונים להענקת פטור חלקי או מלא מהתמחות בניהול תיקים ;
- ו. מקרים בהם תדחנה בקשות לפטור מבחינות והתמחות ;
- ז. קריטריונים להכרה בימי התמחות על אף שהמתמחה נעדר יותר ממספר הימים המותרים ;
- ח. השיקולים למתן אישור לאמן מתמחה שלישי.

א. קריטריונים כלליים:

- על המבקש להוכיח ניסיון רלבנטי בתחום בו הוא מבקש פטור. לדוגמא: ניסיון בייעוץ השקעות אינו מקנה פטור מהתמחות בניהול תיקים.
- על הניסיון להיות משמעותי וברציפות ולא פחות משנה.
- משך הזמן שחלף ממועד הפסקת העבודה הרלבנטית לתחום ועד להגשת הבקשה לפטור- מקרה בו המבקש הוכיח ניסיון בתחום הרלבנטי, אך ניסיונו האמור הסתיים, לדוגמא, 7 שנים או יותר לפני יום הגשת הבקשה, בקשתו תדחה.
- מבקש שמגיע בחוסר ניקיון כפיים או חוסר תום לב, בקשתו תידחה גם אם לכאורה הוא עומד בכל הקריטריונים, לדוגמא, העלאת טענות שקריות, העלמת עובדות רלבנטיות וכיוב'.
נחה דעתה של הועדה כי אי מתן הפטור עלול להגביל באופן שאינו דרוש את עיסוקו של המבקש.

ב. קריטריונים להענקת פטור מהתמחות ומבחינות היסוד בחשבונאות, סטטיסטיקה ומימון וכלכלה (להלן- הבחינות):

- מבקש המורשה לעסוק בייעוץ השקעות, שיווק השקעות או ניהול תיקים במדינה מחוץ לישראל, שעסק במקצוע בפועל במשך שנה לפחות לאחר קבלת הרשיון/אישור במדינה בה קיבל אותו. לדוגמא: מבקש פטור מבחינות והתמחות בניהול תיקים אשר הינו בעל רשיון זר ועסק בניהול תיקים במשך שנה לפחות באותה מדינה בה קיבל את רשיונו ;
- פטור כאמור יכול וינתן גם מקום בו מדובר במבקש שאינו בעל רשיון מפני שלא קיימת חובת רישוי במדינת מוצאו, אך הוא מורשה באותה מדינה לעסוק במקצוע והא בעל נסיון רלבנטי באותה מדינה.
- מבקש שעבר את שלושת השלבים שבבחינות ה-CFA (certified financial analyst) והוכיח ניסיון מקצועי של שנה לפחות שנצבר מחוץ לישראל לאחר מעבר בחינות אלה.

ג. קריטריונים להענקת פטור מהבחינות המקצועיות:

- זכאי לקבל פטור מהבחינות המקצועיות בעל רשיון זר שרשיונו כולל גם הרשאה ספציפית לייעוץ או לנהל תיק גם בנוגע לאופציות וחוזים עתידיים והוכיח ניסיון של שנה לפחות בתחומים אלו. לדוגמא: מי שעבר בארה"ב אחת מן הבחינות הבאות: S7 ובנוסף אחת מהבחינות S31 או S4 או S3 וכן הוכיח ניסיון בתחום בו הוא מבקש את הפטור.

- במקרים חריגים, יינתן פטור מהבחינות המקצועיות למבקש שהוכיח השכלה רחבה בתחום שוק ההון באופן מובהק. לדוג': מבקש שיש לו דוקטורט במימון ממוסד אקדמי ועסק בתחום במסגרת אקדמית.

ד. קריטריון להענקת פטור מהתמחות בניהול תיקים ומבחינות הרישוי, למעט הבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית¹:

בתיקון מס' 4 לחוק הייעוץ נקבע כי מי שעסק בישראל בניהול תיקים ברציפות בתקופה שבין 9.8.94 ועד 30.6.97, יהיה פטור מבחינות לצורך קבלת רשיון מנהל תיקים, למעט מהבחינה בנושא אתיקה מקצועית (להלן – הוראת המעבר בחוק הייעוץ). בתיקון 8 לחוק הייעוץ נקבע כי הוראה זו תחול על מי שהגיש בקשה לקבלת רשיון בפטור מבחינות עד לתאריך 1.2.06. בלבד.

בתיקון מס' 5 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 (להלן- חוק הקרנות), נקבעה הוראת מעבר לפיה עובד של מנהל קרן שביום התחילה השתתף בקבלת החלטות שעניינן ניהול תיק השקעות ואינו בעל רשיון מנהל תיקים רשאי להמשיך בעיסוקו אצל מנהל הקרן מבלי להחזיק ברשיון או אצל כל מנהל קרן בכפוף לכך שהשתתף בקבלת החלטות כאמור אצל מנהל הקרן בשלושת החודשים הקודמים לתחילה והשתתף בקבלת החלטות כאמור בסך הכל תקופה של שנה אחת לפחות. לאור הוראה זו, ישנם כאלה אשר המשיכו בעיסוקם אצל מנהל קרן מבלי להיזקק לרשיון מנהל תיקים ולפיכך לא ניצלו את זכאותם לקבלת פטורים עד ליום 1.2.2006.

ההוראה שביטלה את הוראת המעבר בחוק הייעוץ לא הבחינה בין מי שהמשיך לעסוק ברציפות בניהול השקעות ללא רישיון אצל מנהל קרן כאמור, לבין מי שלא עסק בפועל בניהול השקעות. כיון שמטרת הוראת המעבר בחוק הייעוץ היתה למנוע ממי שלא עסק בפועל בניהול השקעות לקבל את הפטורים לאחר שחלף זמן רב מעת שנצבר נסיונו ולא נלקחה בחשבון הסיטואציה שנוצרה נוכח הוראת המעבר בחוק הקרנות, הוכחת עמידה בתנאים המצטברים שיובאו להלן, תקנה למבקש פטור מבחינות הרישוי, למעט הבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית וכן מהתמחות בניהול תיקים:

1. בתאריך 1.2.2006 היה המבקש זכאי ליהנות מן הפטור לפי הוראת המעבר בחוק הייעוץ.

2. המבקש המשיך לעסוק ברצף בקבלת החלטות השקעה בקרן מאז תום תקופת המעבר ועד להגשת הבקשה.

ה. קריטריונים להענקת פטור חלקי או מלא מהתמחות בניהול תיקים:

¹ אושר בישיבת הוועדה מיום 20 לדצמבר 2009.

מנהלי השקעות בגופים מוסדיים (למעט מנהלי קרנות) אינם בעלי רשיון, שכן הם פועלים במסגרת פטור הקבוע בחוק והם אף אינם רשאים להחזיק ברשיון כיון שהם אינם מועסקים בחברה בעלת רשיון לניהול תיקים. למבקשים כאמור יש ניסיון בניהול השקעות, אך ניסיון זה חסר את הפן של עבודה מול לקוחות. על פי החוק, על בעל רשיון לברר את צרכי הלקוח והנחיותיו ולהתאים את השירות אליהם, פן זה הינו משמעותי ביותר בעיסוקו של בעל רשיון. לפיכך, הוכחת ניסיון כאמור תקנה למבקש פטור חלקי או מלא מהתמחות. ההחלטה האם יינתן פטור חלקי או פטור מלא תתבסס על הוותק של המבקש בניהול השקעות- מקום בו יוכיח מבקש ניסיון של שנתיים לפחות ועד עשר שנים ינתן לו פטור חלקי מהתמחות. מקום בו יוכיח מבקש ניסיון של עשר שנים לפחות יינתן לו פטור מלא מהתמחות. פטור חלקי משמעו פטור משבעת חודשי התמחות וחייב המבקש בחודשיים של התמחות במקום בו יתאפשר לו להתנסות בעבודה מול לקוחות.

יובהר, כי על המבקש להוכיח עיסוק **משמעותי** בניהול השקעות של גוף מוסדי. מתן ייעוץ לגוף מוסדי מפעם לפעם או מתן שירותי ניהול ההשקעות כעיסוק נילוה לעיסוקיו האחרים של המבקש אינם מקנים פטור כאמור.

1. מקרים בהם נדחו בקשות לפטור מבחינות והתמחות:

1. בקשה לפטור מהבחינה בדיני ניירות ערך ואתיקה מקצועית. בחינה זו עוסקת בחוקים הרלבנטיים לתחום של ייעוץ השקעות, שיווק השקעות וניהול תיקי השקעות וכן בכללי אתיקה ובחובות המוטלות על בעל רשיון מכוח החוק. נושאים אלו הינם לב ליבו של העיסוק במתן שירותים כאמור ולפיכך **לא ניתן לקבל פטור מבחינה זו כלל**. יצוין כי גם על פי תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (בקשה לרשיון, בחינות, התמחות ואגרות), התשנ"ז-1997, בחינה זו הינה בחינת חובה לכל מבקש רשיון ולא ניתן לקבל פטור ממנה על סמך לימודים אקדמיים.
2. בקשת פטור מבחינות תדחה למבקש שעבר בחינת רישוי כלשהי מחוץ לישראל, אך לא צבר שם ניסיון לאחר מעבר הבחינות.
3. וותק בחיתום אינו מוכר כתחליף לוותק בייעוץ השקעות או ניהול תיקים, ולפיכך אינו מקנה פטור מהתמחות.
4. ניסיון בתחומים משיקים לייעוץ השקעות אך לא בייעוץ השקעות ממש, לדוגמא: וותק בסחר במט"ח אינו מהווה טעם מיוחד למתן פטור.
5. ניסיון בייעוץ השקעות או ניהול תיקים על ידי יחיד ל-5 לקוחות, ניהול כספי תאגיד בו המבקש עבד והשתתפות בוועדות השקעה אינם מקנים פטור.
6. ניסיון כמבצע בבורסה אינו מהווה טעם מיוחד לקבלת פטור.
7. תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (בקשה לרשיון, בחינות, התמחות ואגרות), התשנ"ז-1997, קובעות כי זכאי לקבל פטור מבחינות היסוד בכלכלה, סטטיסטיקה ומימון וחשבונאות מי שהינו רואה חשבון או "בעל תואר", מהגדרתו בתקנות, בחשבונאות, בכלכלה, במנהל עסקים, בביטוח או בבנקאות. מקום בו

תוגש בקשה לפטור כאמור בהתבסס על לימודים שאינם מקנים פטור מבחינות אלו על פי התקנות, תידחה הבקשה, שכן בתקנות נקבע הסדר ספציפי למקרים אלו.

8. בקשה המבוססת על נימוקים אישיים בלבד כגון: בעיות כלכליות, רפואיות וכדו' ולא על השכלה וניסיון.

ז. **שיקולים להכרה בימי התמחות על אף שהמתמחה נעדר יותר ממספר הימים המותרים על פי התקנות:**

תקנה 19(ד) לתקנות קובעת כי מקום בו נעדר מתמחה לייעוץ השקעות מעבודה אצל מאמנו יותר ממאה ימים במהלך התמחותו, ומתמחה בניהול תיקים – יותר ממאה ועשרים ימים, לא ייחשבו הימים בהם עבד אצל מאמנו במניין הימים הנדרשים להתמחות.

על מנת לקבל החלטה בדבר הכרה בימי התמחות על אף שהמתמחה נעדר ליותר ממספר הימים המקסימאלי המותר על פי התקנה, תבחן השאלה האם התמחותו היתה נאותה. לשם כך ינתן משקל לקריטריונים הבאים:

1. סיבת היעדרות המתמחה, לדוגמא- חופשת לידה או מילואים;
2. כמה ימים נותרו למתמחה להשלים לצורך ההתמחות, ככל שמדובר בפחות ימים תשקול הרשות לאשר את ההתמחות;
3. האם המתמחה חזר למקום עבודתו או אם קיימת אפשרות כזו.

ח. **שיקולים למתן אישור לאמן מתמחה שלישי**

תקנה 16 לתקנות, קובעת כי מאמן רשאי לאמן בו זמנית שני מתמחים לכל היותר, אלא אם קיבל הרשאה לכך מהרשות.

לשם בחינת השאלה האם על אף העובדה כי המאמן יאמן למעלה משני מתמחים בו זמנית, התמחותם תהיה נאותה, ישקלו השיקולים הבאים:

1. מספר בעלי רשיון בחברה העומדים בתנאים הקבועים בתקנות לאמן מתמחים.
2. האם למאמן יש די זמן לאמן שלושה מתמחים.
3. האם החברה גדולה מספיק כדי שתהיה עבודה משמעותית לכל המתמחים המבחן העיקרי הוא שווי נכסים המנוהל על ידי החברה.
4. משך תקופת ההתמחות בה יהיו למאמן ללמעלה משני מתמחים.